
**ЦИФРОВЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОГО
РОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ**

НОВІЦЬКА Інеса

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри професійно-педагогічної, спеціальної освіти, андрагогіки та управління, завідувач відділу аспірантури та докторантури, Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир, Україна

***DIGITAL EDUCATIONAL ENVIRONMENT AS A TOOL FOR PROFESSIONAL
DEVELOPMENT OF FUTURE HEADS OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS***

Inesa NOVITSKA

Candidate of Pedagogic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of Department of Professional and Pedagogical, Special Education, Andragogy and Management, Head of the Department of Postgraduate Studies and Doctoral Studies, Zhytomyr Ivan Franko State University, Zhytomyr, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0003-0780-0580>
inesaserbin2601@gmail.com

Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) суттєво змінює освітній процес, зокрема у сфері підготовки майбутніх керівників закладів освіти. Цифрове освітнє середовище забезпечує доступ до інноваційних методів навчання, сприяє розвитку управлінських компетентностей та формує готовність до роботи в умовах цифрової трансформації освітньої галузі. Впровадження цифрових технологій дозволяє створювати ефективні моделі управління закладами освіти, підвищувати рівень обізнаності керівників та покращувати якість освітнього процесу.

Актуальність теми підтверджує науковий доробок зарубіжних та вітчизняних дослідників, а саме: А. Астаф'єва, І. Анісімової, В. Бикова, Т. Вакалюк, О. Жалдака, Н. Морзе, Т. Сорочан, С. Семерікова, О. Спіріна, Ю. Триуса та ін. Аналіз річних звітів про діяльність закладів освіти, результати опитування керівників закладів освіти та їхніх заступників, під час курсів підвищення кваліфікації та магістрів спеціальності 073 Менеджмент освітніх програм «Управління навчальним закладом», «Управління закладами освіти та організаціями» також засвідчили перспективність створення та оновлення цифрового освітнього середовища як інструменту професійного розвитку колективу та закладу зокрема.

Основними компонентами цифрового освітнього середовища є платформи дистанційного навчання (LMS-системи, MOOC, вебіари); електронні освітні ресурси (електронні бібліотеки, інтерактивні підручники); хмарні технології; цифрові інструменти для аналізу та оцінювання освітніх процесів; віртуальні та доповнені реальності (VR/AR) для імітації управлінських ситуацій; аналітичні системи для моніторингу навчальних досягнень і вдосконалення педагогічних стратегій [1; 2; 3].

На основі аналізу наукової літератури та практичного досвіду можемо визначити переваги цифрового освітнього середовища у професійному розвитку керівників, а саме: гнучкість навчання, можливість поєднання освіти з професійною діяльністю та навчанням з врахуванням місця навчання та часу; адаптація навчальних курсів до індивідуальних потреб користувачів, що сприяє ефективному розвитку професійних компетенцій, персоналізація та диференціація; розвиток цифрових компетентностей, формування здатності ефективно використовувати ІКТ у сфері управління освітою, що забезпечує впровадження інноваційних рішень в освітній процес; співпраця та мережеве навчання, обмін досвідом між керівниками, викладачами та експертами, що сприяє розвитку управлінських навичок і вдосконаленню освітньої політики; аналітика та прогнозування, використання даних для покращення управлінських рішень, що дозволяє розробляти ефективні освітні стратегії на основі доказових даних; формування культури безперервного навчання, цифрове освітнє середовище сприяє розвитку концепції *lifelong learning*, що є необхідним для успішного функціонування керівників в умовах динамічних змін освітньої галузі [1; 2; 3; 4].

Однак, незважаючи на численні переваги, існують певні виклики впровадження цифрового освітнього середовища, зокрема: недостатня цифрова грамотність деяких освітян, що потребує організації спеціалізованих навчальних програм для керівників; обмеженість закладів освіти в технічних ресурсів, що гальмує процес повноцінної цифровізації; необхідність удосконалення нормативно-правової бази для інтеграції цифрових технологій у систему освіти; забезпечення інформаційної безпеки та захисту персональних даних в умовах активного використання хмарних технологій; високі вимоги до адаптації традиційних методик навчання до цифрового середовища.

Проте, аналіз результатів діяльності закладів освіти дозволяє визначити ключові напрями розвитку цифрового освітнього середовища: розширення доступу до якісних цифрових освітніх ресурсів, що дозволить забезпечити рівні можливості для всіх категорій здобувачів освіти; підготовка педагогічних та науково-педагогічних кадрів до роботи в цифровому середовищі шляхом організації тренінгів, семінарів та програм підвищення кваліфікації; вдосконалення освітньої політики у сфері цифровізації, що передбачає розробку стратегічних документів і державних програм підтримки цифрової освіти; забезпечення

ефективного зворотного зв'язку та моніторингу якості освіти через використання аналітичних платформ і штучного інтелекту для оцінювання ефективності освітніх процесів; інтеграція адаптивного навчання, що дозволить персоналізувати освітній процес та підвищити його ефективність [1; 2; 3; 5].

Отже, можемо констатувати, що цифрове освітнє середовище є потужним інструментом професійного розвитку майбутніх керівників закладів освіти. В нинішніх умовах у війни, а особливо надалі, в поствоєнний період, воно сприятиме вдосконалення процесів формуванню управлінських компетентностей, розвитку цифрової грамотності та ефективного прийняттю рішень в сучасних умовах. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на розробку ефективних моделей цифрового навчання та інтеграцію штучного інтелекту в освітні процеси. Важливою перспективою є також розширення міждисциплінарного підходу до управління цифровими освітніми технологіями, що забезпечить підготовку керівників нового покоління, здатних ефективно впроваджувати інноваційні підходи у сферу освіти.

Список використаних джерел:

1. Студентоцентровані підходи до змішаного навчання : навч. посіб. для здобувачів фахової передвищої та вищої освіти / За заг. ред. к. філол. н., доц. Герцовської Н. О. [Автори : к. пед. н., доц. Маслова А. В., к. пед. н., доц. Мізюк В. А., к. філол. н., доц. Герцовська Н. О., к. філол. н., доц. Шрамко Р. Г., к. філол. н., доц. Рахно М. Ю., ст. викл. Калашникова Т. С., ст. викл. Варіна Г. Б., д. філософії, доц. Кравченко Т. М., к. філол. н., доц. Лисак Л. К.]. Мукачево. МДУ. 2024. 240 с. <https://doi.org/10.31339/978-617-7495-64-1-2024>.

2. Шрамко Р. Г, Рахно М. Ю. Інноваційні підходи до навчання ESL у вищій школі крізь призму сталого розвитку. *І Міжнародний науково-практичний форум «Основні цілі стратегії сталого розвитку: проблеми та перспективи»* : матер. форуму (м. Полтава, 26 вересня 2024 р.) / За заг. ред. проф. М. В. Гриньової. Полтава. ПНПУ імені В. Г. Короленка. 2024. 614 с. С. 363–364.

3. Alagöz, T., & Canlı, S. The effect of innovative schools and schools' openness to change on teachers' adaptive performance. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi [Journal of Theoretical Educational Science]*. 2024. № 17(4). P. 791–813. <http://doi.org/10.30831/akueg.1466406>.

4. Collie, R. J., & Martin, A. J. Adaptability: An important capacity for effective teachers. *Educational Practice and Theory*. 2016. № 38(1). P. 27–39. <http://doi.org/10.7459/ept/38.1.03>.

5. Munda, N. Adaptability and Teaching Performance of Gulod and Mamatid National High School Teachers during the Pandemic. *Central Mindanao University Journal of Science*. 2023. № 27. P. 106–115. <http://doi.org/10.52751/ABUF7062>.

6. Rakhno, M., Shramko, R. Information technology in language teaching methodology course at pedagogical university. *AD ALTA*. 2021. Vol 11. Issue 02. P. 257–262. <https://doi.org/10.33543/1102257261>.

7. The 17 goals of sustainable development. Goal 4. URL: <https://sdgs.un.org/goals/goal4> (дата звернення: 01.02.2025).

References

1. Studentotsentrovani pidkhody do zmishanoho navchannia: navch. posib. dlia zdobuvachiv fakhovoi peredvyshchoi ta vyshchoi osvity / Za zah. red. k. filol. n., dots. Hertsovskoi N. O. [Avtory: k. ped. n., dots. Maslova A. V., k. ped. n., dots. Miziuk V. A., k. filol. n., dots. Hertsovskaya N. O., k. filol. n., dots. Shramko R. H., k. filol. n., dots. Rakhno M. Yu., st. vykl. Kalashnykova T. S., st. vykl. Varina H. B., d. filosofii, dots. Kravchenko T. M., k. filol. n., dots. Lysak L. K.]. Mukachevo. MDU. 2024. 240 s. <https://doi.org/10.31339/978-617-7495-64-1-2024> (in Ukrainian).

2. Shramko R. H, Rakhno M. Yu. Innovatsiini pidkhody do navchannia ESL u vyshchii shkoli kriz pryзму staloho rozvytku. *I Mizhnarodnyi nauково-praktychnyi forum «Osnovni tsili stratehii staloho rozvytku: problemy ta perspektyvy»*: mater. forumu (Poltava, September 26, 2024) / Za zah. red. prof. M. V. Hrynovoi. Poltava. PNPУ imeni V. G. Korolenka. 2024. 614 p. P. 363–364 (in

Ukrainian).

3. Alagöz, T., & Canlı, S. The effect of innovative schools and schools' openness to change on teachers' adaptive performance. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi [Journal of Theoretical Educational Science]*. 2024. № 17(4). P. 791–813. <http://doi.org/10.30831/akukeg.1466406> (in English).

4. Collie, R. J., & Martin, A. J. Adaptability: An important capacity for effective teachers. *Educational Practice and Theory*. 2016. № 38(1). P. 27–39. <http://doi.org/10.7459/ept/38.1.03> (in English).

5. Munda, N. Adaptability and Teaching Performance of Gulod and Mamatid National High School Teachers during the Pandemic. *Central Mindanao University Journal of Science*. 2023. № 27. P. 106–115. <http://doi.org/10.52751/ABUF7062> (in English).

6. Rakhno, M., Shramko, R. Information technology in language teaching methodology course at pedagogical university. *AD ALTA*. 2021. Vol 11. Issue 02. P. 257–262. <https://doi.org/10.33543/1102257261> (in English).

7. The 17 goals of sustainable development. Goal 4. URL: <https://sdgs.un.org/goals/goal4> (data zvernennia: 01.02.2025) (in English).